

บทที่ 2

วิชาเนนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยพื้นฐานเพื่อหาข้อมูลในการเลือกซื้ออาหารของ
ชาวชนบทอีสาน ซึ่งได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

การคัดเลือกหมู่บ้านเพื่อศึกษา

1. เป็นหมู่บ้านใกล้เมือง การคมนาคมสะดวก
2. เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดครอบครัวประมาณ 100 ครอบครัว
3. มีร้านค้าอาหารในหมู่บ้าน

จากการคัดเลือกหมู่บ้านตามเกณฑ์ดังกล่าว ได้บ้านกระพี้ เป็นหมู่บ้านศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหา : ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติในการเลือกซื้ออาหารแต่ละประเภทของชาว
ชนบท และเจ้าของร้านค้าในหมู่บ้าน การตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเพื่อบริโภคและเพื่อจำหน่าย มี
หลักอย่างไร ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหาร

กลุ่มที่ศึกษา :

1. แม่บ้าน ผู้ประกอบอาหาร หรือผู้มีอิทธิพลในครอบครัวที่เป็นผู้ที่ตัดสินใจในการเลือก
ซื้ออาหาร ซึ่งในหมู่บ้านศึกษานี้ทั้งหมด 86 ครอบครัว และกำหนดกลุ่มที่ศึกษาครัวเรือนละ 1 คน
ทั้งนี้ได้มีการสุ่มตัวอย่างทางสถิติ ดังนี้คือ

$$n = \frac{(t/e)^2 pq}{1 + (1/N)[(t/e)^2 pq - 1]}$$

n = ขนาดตัวอย่างหรือกลุ่มตัวอย่าง (คน)

N = จำนวนประชากร (คน)

t = ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือเท่ากับ 1.96

e = ความคลาดเคลื่อน 10% หรือเท่ากับ 0.10

p = สัดส่วนของปัญหาเนื่องจากไม่มีข้อมูลพื้นฐาน จึงกำหนดค่าสูงสุด = 0.5

q = 1-p = 0.5

จากการคำนวณข้างต้น ได้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องศึกษาอย่างน้อย 45 คน และสุ่มตัวอย่างโดยการจับสลาก

2. เจ้าของร้านค้าในหมู่บ้านทุกร้าน

วิธีการเก็บข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจะใช้ศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไป

1. การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จะเก็บข้อมูลโดยการซักถามและสังเกต ดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน (ด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่ใช้ประกอบข้อมูลเชิงปริมาณ) โดย

- ใช้แนวคำถามในเรื่องข้อมูลพื้นฐาน

2) ศึกษาในเรื่องของความรู้ ทักษะและการปฏิบัติของชาวชนบท ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้ออาหารของชาวชนบท แหล่งอาหาร ชนิดอาหารและฤดูกาลที่นิยมซื้ออาหาร โดยวิธีการเชิงคุณภาพในกลุ่มผู้บริโภค และผู้ขายในหมู่บ้าน โดยใช้

- แนวคำถามสำหรับกลุ่มตัวอย่าง

- แนวคำถามสำหรับร้านค้าในหมู่บ้าน

2. การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1) ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

2) ใช้ผลการศึกษาเชิงคุณภาพในระยะ 4 เดือนแรก ของการศึกษา มากำหนด ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติในการเลือกซื้ออาหาร แต่ละประเภท ในกลุ่มตัวอย่าง และร้านค้า

3) ชนิดและฤดูกาลของอาหารที่มีขายอยู่ในหมู่บ้าน โดยใช่แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือ แนวคำถาม สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง
2. เชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคำถาม และการสังเกต นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำมาอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณด้วย

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณมีการวิเคราะห์ หาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติในการเลือกชนิดอาหารชนิดต่าง ๆ วิเคราะห์เป็นร้อยละของครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ระยะเวลาที่ศึกษา

1 ปี (สิงหาคม 2536 - กรกฎาคม 2537)